De nieuwe Kunsthal in Brugge BRUSK

In het Nederlands staat het woord "bruuskeren" voor het onheus bejegenen van iemand. Dit is niet het geval bij de nieuwe Kunsthal BRUSK in Brugge. Ze staat binnen een groot stedelijk bouwblok en is vanuit de omringende straten nauwelijks zichtbaar. Het ontwerp van Robbrecht en Daem architecten samen met Olivier Saelens Architecten is, na het Concertgebouw en het Beurs-, Meeting- en Congrescentrum (BMCC), een waardige aanvulling op het hedendaags Brugse erfgoed.

Wie beelden ziet die zijn genomen met een drone, verschiet heftig. Hoe is het mogelijk om een dergelijk groot volume met een hedendaagse uitstraling te bouwen in het hart van Brugge? De gehele binnenstad van Brugge staat op de UNESCO-werelderfgoedlijst en is gebonden aan strikte bepalingen qua materiaalkeuze en kleuren. Burgemeester Dirk Defauw benadrukte tijdens de persbijeenkomst dat de nieuwbouw weliswaar afwijkt van deze richtlijnen maar de site niet bruuskeert. Wij ervaren de stedelijk ruimte niet vanuit een drone, maar op menselijk ooghoogte. Dit gegeven wordt vaak vergeten: een gebouw dient de juiste dimensie te bezitten bij het bewandelen van de site.

Kunsthal BRUSK in Brugge door Robbrecht en Daem architecten samen met Olivier Saelens Architecten / Beeld Studio Woester

Reeds jaren is in Brugge grote nood aan een kunsthal. Grote tijdelijke exposities waren pas mogelijk na het weghalen van breekbare oude schilderijen in het Groeningemuseum. Dit nauwelijks zichtbare gebouw is rond 1930 ontworpen door Joseph Viérin en vormde de aanzet tot een kunsteneiland, samen met het Sint Janshospitaal en het Memling museum. Vervolgens is de Onze Lieve Vrouwekerk met het uitzonderlijke beeld van Michelangelo toegevoegd, alsmede het Gruuthusemuseum dat recent is gerenoveerd. BRUSK is een nieuwe toevoeging aan deze museumsite in het historische stadshart.

De stad kon in 2019 een groot terrein met tuin verwerven dat aansluit op het museum, een unieke kans. Op de site stond een schoolgebouw dat is gesloopt. Dit vormde het vertrekpunt voor een prijsvraag waarbij vijf groepen een voorstel formuleerden. Op 25 januari 2021 viel de keuze op het ontwerp van Robbrecht en Daem architecten en Olivier Salens architecten.

De onverwachte dakvorm laat toe om tot een juiste schaalverhouding te komen, met een lage sokkel en daarop een oplopend dak. Het zoeken naar een ‘middenschaal’ tussen de indrukwekkende torens van Brugge en de woningen vormde het uitgangspunt. De architecten introduceerden twee zichtlijnen, één langs de tuinzijde gericht op de slanke 115 meter hoge baksteentoren van de Onze Lieve Vrouwekerk en een tweede in de trapruimte om de top van de Halletoren ter ervaren.

BRUSK kant tuinzijde en gedeelte in baksteen voor depot en restauratieruimte / foto’s Marc Dubois

Bepalend in de totale volumetrie is de “dubbele heuvel” waartussen een hoge ruimte ligt. Deze “Scala Grande” is een knipoog naar de grote Italiaanse aanwezigheid in Brugge gedurende de Middeleeuwen. In deze centrale trappenhal zijn vier monumentale fresco’s aangebracht. “The whispering walls rêve” is het werk van de Franse kunstenares Laure Prouvost. In deze ruimte zijn twee loopbruggen aangebracht die de zalen op de eerste verdieping met elkaar verbinden.

De begane grond is vrij toegankelijk. Hier bevindt zich verdeeld over twee ruimtes een veelheid aan functies zoals ticketing, bookshop, kinderatelier, educatieve ruimte, auditorium en restaurant met zuid terras. Op de verdieping liggen twee expositiezalen zonder kolommen. Ze hebben een oplopende hoogte tot 13,5 meter en zijn respectievelijk 40 x40 meter en 40x20 meter groot. Het zijn net overdekte ‘stadspleinen’ die zich lenen voor een diversiteit aan gebruik.

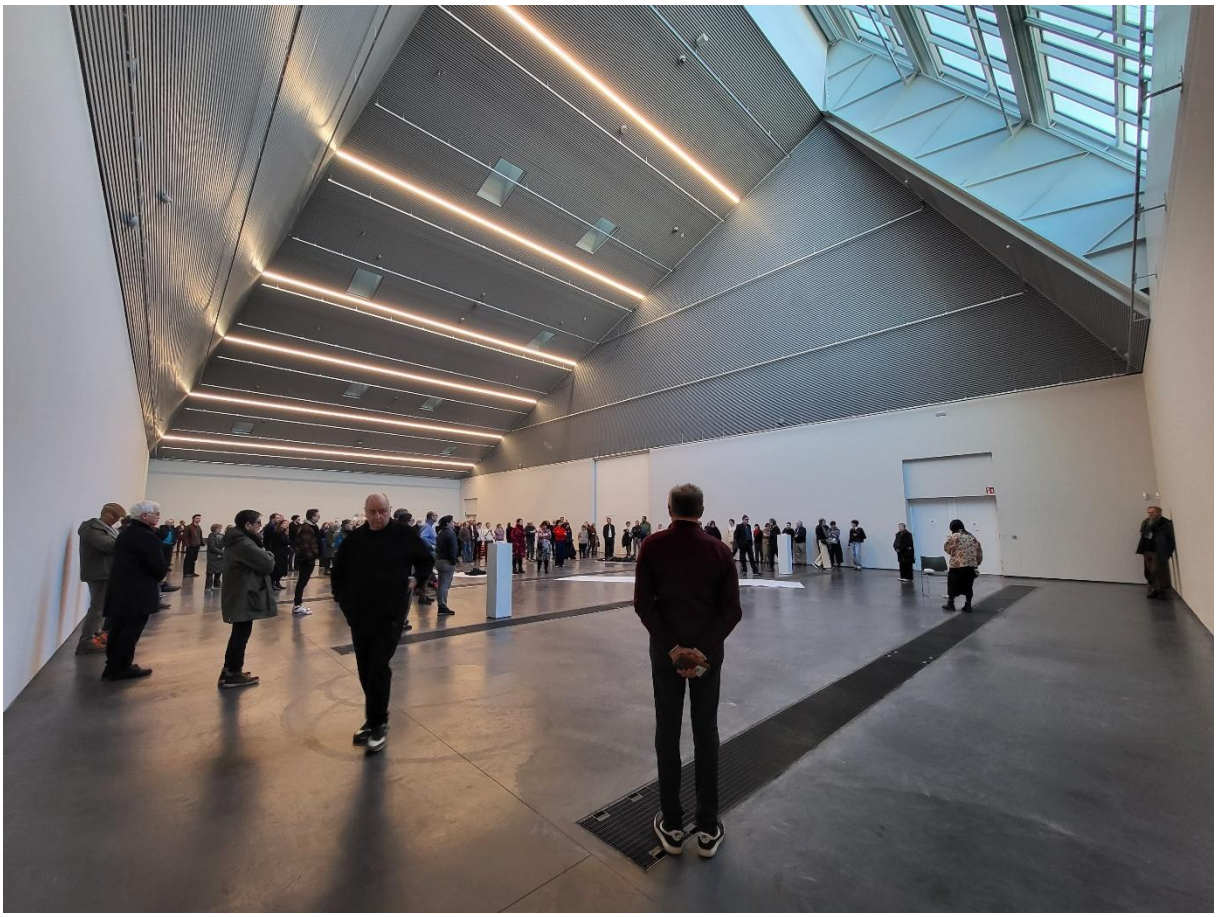

BRUSK Grot zaal met afmeting 40 x 40 meter Foto Marc Dubois

De expostiezalen hebben niets van een neutrale witte doos met een vlak plafond. Het daglicht valt binnen via een groot schuin raam aan de noordzijde, zoals in de traditionele schildersateliers. Het ontwerpteam

stond het atelier van Monet voor ogen, een hoge ruimte om monumentale werken te maken. De hoogte laat toe om grote werken in optimale daglicht condities te presenteren. Maar de ruimtes kunnen ook worden verduisterd, zoals bij de twee opening exposities.

Aansluitend staat aan de oostzijde een langwerpig ‘dienend’ gebouw waar een depotruimte en een restauratie-atelier zijn te vinden. Het is tevens een stedebouwkundige oplossing, voor de materialiteit is gekozen voor baksteen. De inplanting is logisch omdat dit de enige straatzijde is waar een toegang voor het transport van kunstwerken en andere noodzakelijkheden mogelijk is.

Aan de tuinzijde is op de verdieping een doorlopend balkon aangebracht dat ook een constructieve functie heeft: het vangt de krachten in de grote metalen dakspanten op. Het is een donkergroen gebouw in het park. De glasplaten op het dak hebben een gerimpeld oppervlak, afgewisseld met fotovoltaïsche panelen.

Expositie “Breedbeeld” in de grote zaal waarbij het groot dakvenster is verduisterd. In de kleine zaal 40x20 meter de monumentale installatie “Latent City” van Refik Anadol / foto’s Marc Dubois

Brugge krijgt een publiek park waarin het aangenaam toeven zal zijn. In een volgende fase wordt een tuingedeelte toegevoegd dat nu nog privé is. Daarbij wordt een oude reie, een klein stadswater, weer opengelegd.

Water, een zo cruciaal element binnen het Brugs stedelijk weefsel, krijgt hiermee een herwaardering. Voor het ontwerp van deze buitenruimte is een beroep gedaan op landschapsarchitect Georges Descombes uit Genève.

Voor de opening is een dubbelexpositie “Breedbeeld” ingericht, met een cultuurhistorische, nieuwe kijk op het Middeleeuws Brugge met topstukken. Daarnaast biedt de monumentale installatie “Latent City” van Refik Anadol met AI gegenereerde beelden een unieke ervaring.

Bij de vooropening zonder expositie eind vorig jaar was reeds duidelijk dat de Bruggelingen deze nieuwe infrastructuur omarmen. Er is geen gezeur dat ze niet past in Brugge. De reacties waren dat dit grote binnengebied met veel groen een welkom onderdeel is van de stedelijke ruimte.

Marc Dubois, mei 2026

Brusk, Brugge (B)

Opdrachtgever Cit Blaton Real Estate Development nv via Stad Brugge
Architecten Robbrecht en Daem architecten, Olivier Salens architecten
Programma Tentoonstellingshal met twee museumruimtes die uitkomen op een nieuw museumpark
Tijd 2019–2025
Oplevering 2026
Oppervlakte 9.500 m2
Team Paul Robbrecht, Hilde Daem, Johannes Robbrecht, Joris Van Huychem, Brecht Casier, Magdalena Jendras, Benjamin Rea, Mien De Vriendt, Bert Schellekens, Filipa Araújo
Adviseur constructie Ney & Partners
Services Engineering De Klerck Engineering, Max Fordham
Adviseur akoestiek Bureau De Fonseca
Landschap Georges Descombes, Tractebel engineering
Aannemer CIT Blaton
Museumexperts Wouter Davidts, Frits Scholten
Verlichting Max Fordham
Brandveiligheid Delta-GC
Veiligheid SCOPE
Duurzaamheid SuReal, Sunsoak Design
Flows 360 Solutions